

Ohje

Valtion työmarkkinalaitos

23.3.2020

VN/5733/2020

VN/5733/2020-VM-3

Ministeriöt, virastot ja laitokset

TÄYDENTÄVIÄ OHJEITA KORONAVIRUSEPIDEMIAN JOHDOSTA

Asiakirjan antamisen perusta

Valtioneuvoston ohjesääntö 17 §, valtion virkaehtosopimusasetus 7 §

Asiakirjan voimassaoloaika

23.3.2020 – 12.6.2020

Yleistä

Tällä asiakirjalla annetaan täydentäviä ohjeita ja tulkintoja 12.3.2020 päivätyn ”Ohjeita virastoille mahdollisen koronavirusepidemian varalle ja siihen varautumiseksi” VN/5733/2020-VM-1 asiakirjan lisäksi, joka on edelleen voimassa ja noudatettavana.

Valmiuslain (1552/2011) toimivaltuudet

Valtioneuvosto on antanut 17.3.2020 valmiuslain nojalla asetuksen (128/2020), jolla pystytään reagoimaan paremmin virusepidemiasta aiheutuvaan henkilöstöpulaan yhteiskunnan kriittisissä toiminnoissa. Järjestelyt koskevat työaikaa ja vuosilomia sekä irtisanomisaikaa työntekijän irtisanoutuessa työstään.

Asetusta voidaan soveltaa vain terveydenhuollossa ja sosiaalitoimessa, pelastustoimessa, hätäkeskustoiminnassa ja poliisitoimessa työskentelevään henkilöstöön. Irtisanomisajan pidentämistä ei kuitenkaan sovelleta poliisitoimessa.

Asetus ei vaikuta niiden virastojen toimintoihin, jotka eivät kuulu yllä mainittuihin sektoreihin. Nämä virastot noudattavat edelleen voimassa olevaa normaalia lainsäädäntöä ja voimassa olevia virka- ja työehtosopimuksia.

Etätyö

Valtioneuvosto on 16.3.2020 linjannut, että ”julkisen sektorin työnantajat määräävät ne julkisen sektorin työntekijät etätyöhön, joiden työtehtävät sen mahdollistavat.” Valtion virastot ja toimintayksiköt toteuttavat valtioneuvoston linjauksen omilla ratkaisuillaan. Toteutuksessa tulee ottaa huomioon virastojen toiminnan turvaaminen ja valtion tärkeiden toimintojen mahdollistaminen, jolloin voi olla mahdollista, että linjauksesta huolimatta kaikille virkamiehille ja työntekijöille ei voida mahdollistaa etätyötä vaan työtä joudutaan tekemään myös virka- ja työpaikalla tai muissa viraston määräämissä työskentelypaikoissa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

valtiovarainministerio@vm.fi

Valtion työmarkkinalaitoksen etätöystä 10.11.2015 antamasta ohjeesta (VM/2510/00.00.00/2015) poiketen tämän asiakirjan voimassaoloaikana on mahdollista leimata etätöössä työaika liukuvan työajan järjestelmiin todellisen tehdyn työajan mukaisesti. Menettelylle tulee olla viraston johdon ja esimiesten hyväksyntä ja virastojen tulee tarkemmin ohjeistaa menettelytavat työaikaleimausten toteuttamisesta. Työaikajohtamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja työaikatoteumia tulee seurata normaaleiden käytäntöjen mukaisesti. Työajan leimaus etätöössä mahdollistaa myös sen, että virkamiehet ja työntekijät voivat käyttää liukuvan työajan saldokertymää työaika lyhentääkseen esimerkiksi perhetilanteen niin vaatiessa, mikäli se on työtehtävät huomioon ottaen mahdollista.

Etätöössä oleva voidaan tämän asiakirjan voimassaoloaikana määrätä myös tekemään ylityötä kotonaan sitä koskevien määräysten ja edellytysten mukaisesti, mikäli virka- ja työtehtävien suorittaminen sitä epidemian aikana vaatii.

Poissaolon perusteet

12.3.2020 päivätyssä VM:n asiakirjassa on annettu ohjeita poissaolon perusteista ja palvelussuhteen ehdoista tilanteissa, joissa on kyse tartuntatautilain (1227/2016) mukaisista päätöksistä. Mikäli tartuntatautilain mukaista päätöstä ei ole käytettävissä, sen olemassaolosta ei ole varmuutta tai sellaista ei koskaan tehdä terveydenhuoltoon yhteydessä olemisesta huolimatta, tulee tällöin virkamiehen ja työntekijän työstä poissaoloon lähtökohtaisesti noudattaa normaaleja valtion virkamieslain, työsopimuslain sekä valtion yleisen virka- ja työehtosopimuksen määräyksiä. Mikäli tartuntatautilain mukainen päätös on myöhemmin käytettävissä, palvelussuhteiden ehdoista tehty ratkaisut oikaistaan tarvittaessa päätös huomioon ottaen.

Mikäli virkamies tai työntekijä on määrätty työnantajan aloitteesta varotoimenpiteenä oleskelemaan muualla kuin virka- tai työpaikallaan – henkilö oleskelee tällöin yleensä kotonaan – tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi ja virkamies tai työntekijä on terve eikä sairausajan palkkamääräykset tule kyseeseen, voi tällöin olla kyseessä etätöjärjestely aiemmin ohjeistetun mukaisesti. Mikäli etätö ei ole tällöin mahdollinen järjestely, katsotaan varotoimenpiteen luontoinen työnantaja-aloitteinen poissaolo työssäoloajaksi ja siltä maksetaan normaali virka- ja työehtosopimuksen mukainen palkkaus.

Mikäli etätöössä työskentelevä virkamies tai työntekijä omasta aloitteestaan haluaa vapautua työntekovelvoitteesta, hänen tulee normaalisti hakea poissaololleen ja työntöön lopettamiselle peruste. Kyseeseen voi tällöin tulla esimerkiksi vuosiloma, saldovapaa tai muu vastaava vapaa, palkaton virkavapaus tai työstä vapautus, myös osa-aikatyöstä sopiminen on yksi mahdollisuus. Näissä tilanteissa noudatetaan tavanomaisia työstä poissaolon mahdollistavia lainsäädännön ja virka- ja työehtosopimusten määräyksiä. Tällainen tilanne voi tulla kyseeseen esimerkiksi silloin, kun virkamies tai työntekijä haluaa jäädä huolehtimaan lapsestaan tai muista läheisistään ilman samanaikaista työntekovelvoitetta. Tilanteiden moninaisuuden vuoksi poissaolon ja työntekovelvoitteesta vapauttamisen perusteet vaihtelevat tapauskohtaisesti. Koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi on perusteltua suhtautua myönteisesti virkamiesten ja työntekijöiden poissaoloihin, mikäli poissaolot eivät vaaranna viraston toimintojen turvaamista.

Työsopimuslain 2 luvun 12 §:n 2 momentissa on määräykset työntekijän oikeudesta palkkaukseen työpaikkaa kohdanneiden työntekijästä tai työnantajasta riippumattomien tilanteiden vuoksi. Koronavirusepidemia voi olla syy, jonka perusteella kyseisen säännöksen soveltaminen voi tulla kyseeseen. Virastojen tulee olla yhteydessä Valtion työmarkkinalaitokseen ennen lainkohdan mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä.

Yhteistoiminta

Toiminnan turvaamiseksi tehtävien päätösten valmistelussa noudatetaan 12.3.2020 annetussa asiakirjassa todettuja yhteistoimintavelvoitteita ja muita menettelytapamääräyksiä. Valtion pääsopijajärjestöt JUKO ry, Ammattiliitto Pro ry, JHL ry

ja Valtion työmarkkinalaitos ovat yksimielisiä siitä, että koronavirusepidemian johdosta todetut valmiuslain 3 §:n 1 momentin 3 ja 5 kohdan mukaiset poikkeusolot täyttävät yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 41 §:n 2 momentin mukaiset kriteerit sille, että virastoissa voidaan tarvittaessa tehdä viraston toiminnan turvaamisen edellyttävät päätökset ilman yhteistoimintaa kyseisessä lainkohdassa tarkoitetulla tavalla. Näin voidaan menetellä käsiteltäessä yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 12 §:n 1, 2 ja 4 kohdissa lueteltuja asiakokonaisuuksia sekä 15 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan mukaisia asiakokonaisuuksia lukuun ottamatta henkilöstön siirtoja toisiin tehtäviin, toiseen virkaan tai pysyvästi toiselle paikkakunnalle.

Poikkeuksellisia yhteistoimintamenettelyyn liittyviä järjestelyjä voidaan näin ollen toteuttaa niissä tilanteissa, joissa virasto joutuu nopeasti muokkaamaan toimintaansa – esimerkiksi työaikoja järjestelemällä - ja sitä kautta virkamiesten ja työntekijöiden työn suorittamista ja työntekotapoja koronavirusepidemian johdosta.

Neuvottelujohtaja

Sari Ojanen

Hallitusneuvos

Risto Lerssi

Liitteet

Jakelu

Virastot, laitokset ja ministeriöt

Tiedoksi